

IN 1916 VERBLEVEN 530 DUITSE SCHOOLKINDEREN ZEVEN WEKEN OP DE HOFSTEDDE

Duitse kinderen op Oud-Bussem

In augustus en september 1916 verbleven 530 Duitse schoolkinderen zeven weken op de Hofstede Oud-Bussem. In dat jaar nam een aantal bemiddelde mensen in Nederland, verenigd in comités, het initiatief om Duitse jongens en meisjes voor een vakantie naar Nederland te halen. De initiatiefnemers waren Duits-vriendelijke mensen en anderen die begaan waren met het lot van kinderen in Duitsland die in dit derde jaar van de 'Grote oorlog' in behoeftige omstandigheden leefden. Onder de donateurs waren de Rotterdamse havenbaron D.G. van Beuningen en de vermogende ondernemer, filantroop en Indië-kenner dr. C.W. Janssen uit Naarden.

De bleekneusjes kwamen uit verschillende plaatsen in het Rijnland zoals Aken, Keulen en Duisburg. Duitse en Nederlandse vrijwilligers, vaak onderwijzers en onderwijzeressen, hadden de leiding. Tussen 9 en 12 augustus 1916 reisden de kinderen naar het gastvrije Holland. Bij de grens stapten ze zonder veel douanege-doe over in een Nederlandse trein. Daar kregen ze van de begeleiders een boterham en een beker melk. De Duitse consul en zijn vrouw verwelkomden de groepen. Later zorgde hij er ook voor dat brieven van de kinderen naar Duitsland verzonden konden worden zon-

der dat er door strenge censuur vertraging optrad. In Amsterdam stapten de kinderen die voor Oud-Bussem bestemd waren over op de trein naar Naarden-Bussum.

Daar werd de bagage op karren geladen en de allerkleinsten en zwakke kinderen werden per rijtuig naar Oud-Bussem gebracht. De overige kinderen liepen via de Brediusweg naar de hofstede.

Op de hofstede waren een schoenmaker en een naaister aanwezig, de was werd verzorgd en de Bussumse huisarts J.M. Clinge Door-enbos hield er dagelijks spreekuur.

■ Tijdens het ontbijt

De modelboerderij Oud-Bussem had inmiddels veel bekendheid gekregen, ook internationaal, vanwege de hygiënische bereiding van zuivel. Het initiatief voor deze melkerij was genomen door de rijke en idealistische Joannes van Woensel Kooy, die echter nog voor het gereedkomen van de hofstede in 1903 was overleden. Zijn compagnon, de erfgoeier Floris Vos, zette de bouw en het project daarna voort.

Een bijzondere belevenis voor deze kinderen, want de zee hadden ze nog nooit gezien.

Toen de kinderen arriveerden liepen de 150 koeien van de hofstede buiten, zodat de stallen voor de huisvesting van de kinderen gebruikt konden worden. Eerder hadden die stallen al gediend als onderkomen voor 800 gemobiliseerde Hollandse soldaten. In de grote en goed geventileerde stallen werd gegeten en geslapen. Om 7 uur stonden de kinderen op, om 8 uur werd er ontbeten, om 1 uur werd er warm gegeten en om 6 uur kregen ze een broodmaaltijd. Om 8 uur 's avonds gingen ze naar bed.

De activiteiten bestonden uit wandelen, sporten (turnen), spel-

■ Één van de slaapzalen

■ De ingang van de eetzaal

letjes doen, zingen, soldaatje spelen, kransen en manden vlechten van heide. De bekende

Bussumer, Jens Clinge Door-enbos en zijn vrouw, werkten mee met liedjes en rijmpjes.

's Morgens en 's avonds en ook voor de maaltijden werd er gebeden. Zondags gingen de katholieke kinderen naar de hoogmis in Bussum en voor de protestantse kinderen werd er in het bos een soort kerkdienst gehouden. En natuurlijk gingen ze ook pootjebaden in de Zuiderzee, die op drie kwartier lopen van de hofstede lag. Een bijzondere belevenis voor deze kinderen, want de zee hadden ze nog nooit gezien. In de bioscoop in Bussum gingen ze naar de film. Koninginnedag, 31 augustus, werd

uitbundig gevierd met kinderspe-len, gezang, een feestgedicht en het Wilhelmus. Aan de jarige koningin Wilhelmina werd een gelukstelegram gestuurd. De volwassenen vierden 's avonds nog een feestje in hotel Bosch van Bredius.

Ook op het afscheidsfeest op 24 september werd er weer veel gezongen: Grosser Gott, het Wilhelmus, Wacht am Rhein (een populair volkslied in die tijd) en Wir treten zum Beten. Daarna werd de thuisreis naar Duitsland aanvaard.

Klaas Oosterom

Bron: Duitstalig verslag van Jos. Halfen (onderwijzer/begeleider) met tientallen foto's dat in 1916 als boekje werd uitgegeven.

■ De stoet op de Brediusweg

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

■ De staf met Floris Vos (x) en Clinge Doorenbos Jr (xx)